

Kwetsbaarheid en complexiteit van zorgbehoeften

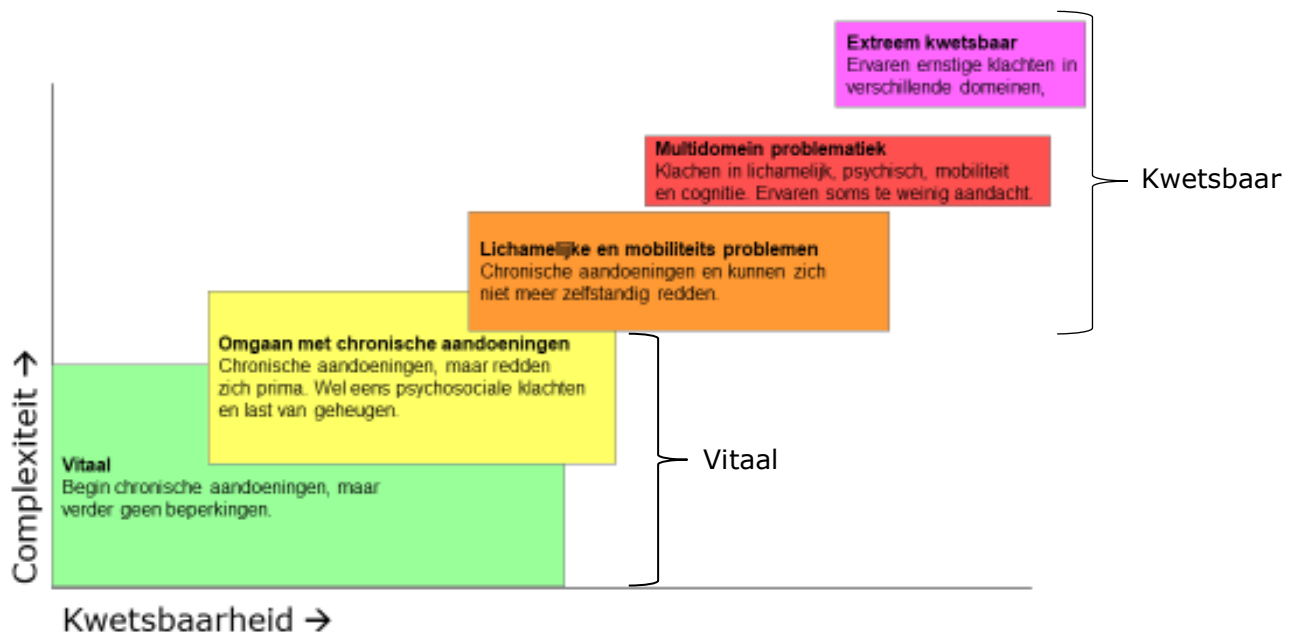
De DALEZ-lijst is een multidimensionaal instrument en meet zowel de kwetsbaarheid (met de Groningen Frailty Indicator; GFI) als de complexiteit van zorgbehoeften (met de INTERMED).

Kwetsbaarheid zegt iets over de ernst en de snelheid van het verouderingsproces en is gerelateerd aan chronische ziekte(n) en functioneel verlies. Kwetsbaarheid is een betere voorspeller van gezondheidsuitkomsten dan leeftijd. Wanneer een oudere patiënt als kwetsbaar wordt aangemerkt, is er sprake van lichamelijke, psychische en/of sociale problemen. Het risico op negatieve gezondheidsuitkomsten zoals ziekte, opname, lichamelijke schade na vallen en overlijden is dan verhoogd.

Complexiteit van zorgbehoeften zegt iets over de complexiteit van de (biopsychosociale) zorgvraag van een individu en de ervaren barrières bij het ontvangen van zorg. Hierbij is de complexiteit onderverdeeld in vier domeinen: biologisch, psychologisch, sociaal en relatie met de zorg. Binnen elk domein geeft de respondent aan of de problemen zich in het verleden voordeden, momenteel spelen of in de toekomst tot uiting komen.

DALEZ-profielen

Het profiel geeft inzicht in de onvervulde behoeften die een persoon zelf aangeeft te hebben in relatie tot de mate van kwetsbaarheid. De behoeften van een oudere kunnen liggen op lichamelijk, psychisch, sociaal, mobiliteit en cognitief vlak. De mate van en het soort onvervulde behoeften bepaalt welk profiel wordt toegekend (zie Figuur 1).

Figuur 1. DALEZ-profielen

Scoring

De antwoorden op de vragen van de GFI en INTERMED bepalen de indeling in één van de DALEZ-profielen. Dit wordt gedaan aan de hand van een ingewikkelde formule. Er worden geen specifieke afkapwaardes gebruikt, maar de som van de antwoorden van een oudere bepaalt het profiel.

NB. Dit is anders dan bijvoorbeeld bij de GFI, waarbij een score van 4 of hoger betekent dat een oudere kwetsbaar is. Deze kwetsbaarheid is dus niet 1 op 1 over te nemen in combinatie met de DALEZ! Kijk daarom goed naar de uitkomst zoals die berekend is in VIP Samenwerken (zie hieronder).

DALEZ-profiel berekenen

In VIP Samenwerken kun je de DALEZ-vragenlijst digitaal in te voeren. Automatisch wordt dan het DALEZ-profiel berekend.

[Hier](#) vind je een filmpje over hoe je een vragenlijst in VIP Samenwerken invult.

Uitslag VIP Samenwerken interpreteren

In het DALEZ-rapport van VIP Samenwerken worden zowel het DALEZ-profiel als de GFI-score vermeld. Het DALEZ-profiel kun je helaas nog niet overnemen in je HIS. Daarom wordt ook de GFI-score getoond, aangezien dat wel een officiële bepaling is (NHG-code 2793). *Let op: voor de profielindeling werken we echter niet met de GFI-score!*

Voor het profiel van een oudere kijk je naar het blok Profiel. Het profiel met de hoogste score is het profiel dat aan de oudere is toegekend. In het voorbeeld van Figuur 2 is dat het profiel 'Moeite met ouder worden' (score 0.99).

GFI-score

	Score
GFI	5

Profiel

Het profiel van de patiënt is het domein met de **hoogste** score. Deze kunt u hieronder in het scoreblok aflezen. Bij een gelijke score op meerdere profielen: kies het profiel dat het meest bovenaan in de lijst staat.

Profiel	Score
Extreem kwetsbaar	0
Multidomein problemen	0.59
Lichamelijke en mobiliteitsproblemen	0.01
Moeite met ouder worden	0.99
Vitaal	0

Figuur 2. GFI-score en DALEZ-profiel zoals getoond in het DALEZ-rapport van VIP Samenwerken

De begeleiding die een oudere nodig heeft, kun je vervolgens afstemmen op het profiel. Om een grove indeling te maken in je ouderenpopulatie, en voor invoer in het HIS, kun je ouderen indelen in 'kwetsbare' en 'vitale' ouderen. Dit doe je als volgt (zie Tabel 1 en Figuur 1):

Tabel 1. DALEZ-profiel vs. indeling in kwetsbaar of vitaal

DALEZ-profiel	Grove indeling	ICPC-code
Extreem kwetsbaar	Kwetsbaar	A05
Multidomein problemen	Kwetsbaar	A05
Lichamelijke en mobiliteitsproblemen	Kwetsbaar	A05
Moeite met ouder worden	Vitaal	A49.01
Vitaal	Vitaal	A49.01

- **Kwetsbare ouderen** voer je in je HIS in onder ICPC-code *A05 Algehele achteruitgang*. Verander de episodetitel in 'Kwetsbaar, profiel ..., GFI...'.
- **Vitale ouderen** voer je in je HIS in onder de ICPC-code *A49.01 Bepalen kwetsbaarheid*. Verander de episodetitel in 'Vitaal, profiel ..., GFI...'.

Uitleg DALEZ-profielen

Vitaal

Vitale ouderen zijn ouderen die gezond ouder worden. Een groot deel van deze groep ervaart één of meerdere chronische aandoeningen, maar over het algemeen beïnvloedt dit niet de zelfredzaamheid. Het welbevinden is hoog. Ze verwachten dat hun behoefte aan lichamelijke zorg stabiel blijft de komende zes maanden. Over het algemeen ervaren ze geen problemen in het cognitieve, psychische en sociale domein. Deze ouderen zijn vitaal en willen, indien van toepassing, graag samen met hulpverleners beslissingen maken over zorg en behandeling.

- *Ouderen in dit profiel beschrijven zichzelf als volgt: "Ik voel mij vitaal".*

Moeite met ouder worden

Ouderen die moeite hebben met ouder worden zijn enigszins kwetsbaar en ervaren al enige biopsychosociale problemen. De meeste ouderen ervaren één of meerdere chronische aandoeningen, waardoor hun dagelijkse activiteiten wel enigszins worden beïnvloed. Toch redden deze ouderen zich prima en ervaren ze een hoog welbevinden. Ze maken zich wel zorgen over hun mobiliteit in de toekomst. Ze verschillen van vitale ouderen omdat ze soms moeilijkheden ervaren in het omgaan met situatie waarmee ze geconfronteerd worden. Ze voelen zich daarom wel eens angstig, gespannen, depressief of in de war. Ook geheugenproblemen kunnen voorkomen.

- *Ouderen in dit profiel beschrijven zichzelf als volgt: "Ik voel mij wel eens somber en zit niet lekker in mijn vel, maar ik kan mezelf prima redden".*

Lichamelijke en mobiliteitsproblemen

De ouderen in deze groep zijn redelijk kwetsbaar en ervaren biopsychosociale problemen. Dit heeft echter geen invloed op het welbevinden. De ouderen ervaren lichamelijke beperkingen en ze hebben veelal meerdere chronische aandoeningen, die hun dagelijks leven beïnvloeden. Ze verwachten dat hun lichamelijke en mobiliteitsproblemen tijdelijk zijn en verwachten niet dat het de komende zes maanden zal verslechteren. Ze kunnen over het algemeen goed omgaan met de situatie waarmee ze geconfronteerd worden en voelen zich over het algemeen niet gespannen, angstig, depressief of verward. Ook cognitieve of sociale problemen komen nauwelijks voor.

- *Ouderen in dit profiel beschrijven zichzelf als volgt: "Ik ervaar lichamelijke problemen en kan bepaalde activiteiten in het dagelijks leven niet meer zelfstandig doen, maar ik voel me niet somber".*

Multidomeinproblematiek

De ouderen in dit profiel zijn verhoogd kwetsbaar en ervaren veel biopsychosociale problemen. Het welbevinden is aanzienlijk lager dan in de andere groepen. De ouderen ervaren problemen in verschillende functionele domeinen. De lichamelijke problemen hebben duidelijk invloed op het dagelijks leven. Een deel begrijpt niet goed waar hun problemen vandaan komen. Ze ervaren naast hun lichamelijke problemen ook veel psychische problemen, die hun dagelijks leven beïnvloeden. Ook geheugenproblemen komen veel voor.

- *Ouderen in dit profiel beschrijven zichzelf als volgt: "Ik kan niet alle activiteiten in het dagelijks leven zelfstandig doen, ik voel mij wel eens somber en ik ervaar ook klachten over mijn geheugen".*

Extreem Kwetsbaar

Ouderen uit deze groep zijn zeer kwetsbaar en ervaren veel biopsychosociale problemen. Het aantal bronnen van welbevinden neemt af; het welbevinden is redelijk. De ernstige problemen die ze ervaren beïnvloeden de meeste domeinen van het functioneren. De meesten ervaren geheugenproblemen. Hun dagelijkse activiteiten worden ernstig beperkt en dit vinden ze niet makkelijk. Veel ouderen geven aan psychische problemen te hebben of vinden het lastig om met moeilijke situaties om te gaan.

- *Ouderen in dit profiel beschrijven zichzelf als volgt: "Ik voel mij erg somber en gespannen, heb veel geheugenproblemen en kan weinig zelfstandig doen".*